

Ефективна комунікація	Самоконтроль	Емпатія	Кооперація	Аналіз проблем і прийняття рішень	Запобігання конфліктам та їх розв'язання	Асертивність	Самооцінка, самоповага	Повага до прав людини	Гендерна чутливість	Активне громадянство
-----------------------	--------------	----------------	------------	-----------------------------------	--	--------------	------------------------	-----------------------	---------------------	----------------------

Тренінг 5. Друзі з особливими потребами

Мета

Сприяти розвитку емпатії і поваги до людей з вадами здоров'я, мотивувати учнів надавати підтримку дітям з особливими потребами.

Результати навчання

Наприкінці заняття учні:

- розповідають, що відчувають люди з вадами здоров'я, якщо вони не мають друзів;
- наводять приклади видатних людей із вадами здоров'я, які досягли життєвого успіху.
- демонструють уміння висловити підтримку людям з особливими потребами.

Обладнання і матеріали

- Класна дошка і кольорова крейда або фліпчарт і фломастери.
- Комп'ютер, доступ до інтернету, мультимедійний проектор (бажано).
- Заготовка для плаката «Серце друга» (Додатки 5.1 і 5.2), клей або скотч.

Що підготувати заздалегідь

- Роздрукувати роздавальні матеріали для учнів, перевірити презентацію.
- Намалювати на дошці або плакаті «Серце друга», а посередині – контур дитини в інвалідному візку (Додаток 5.1).
- Вирізати з червоного паперу маленькі серця за кількістю дітей у класі (Додаток 5.2).

Орієнтовний план уроку

Стартові завдання	5 хв
Актуалізація теми	7 хв
Вправа «Аналізуємо ставлення»	7 хв
Руханка	3 хв
Презентація «Видатні постаті, які мали вади здоров'я»	8 хв
Підсумкові завдання	10 хв
Усього тривалість	40 хв

Стартові завдання (повторити попередній матеріал і перейти до нового)

1. Зворотний зв'язок із минулим заняттям: «Про що ми говорили на минулому уроці?» Вислухайте відповіді учнів, підсумуйте: «На минулому уроці ми з вами дізнавалися про ваші захоплення, які можуть стати справою усього вашого життя».
2. Оголосіть тему уроку: «Сьогодні на уроці ми поговоримо про те, як живуть люди з особливими потребами, а також про успіхи, яких вони досягають завдяки силі волі».
3. Знайомство. Попросіть дітей по черзі назвати своє ім'я і сказати, чим вони люблять займатися разом із друзями. Наприклад: «Привіт! Мене звати Наталка. Разом зі своєю подругою Оксаною я люблю розмовляти про все на світі і плести браслетики з бісера».

Якщо у класі надто багато учнів або у вас не вистачає часу, виконайте цю вправу в парах.

Підсумуйте: «Дякую, з ваших відповідей зрозуміло, що друзі приносять тепло і радість у ваше життя».

Актуалізація теми (викликати співчуття до людей з особливими потребами)

1. *Слово вчителя:* «Поруч з нами живуть і навчаються діти з особливими потребами. Це хлопчики або дівчатка, які мають слабке здоров'я, погано бачать і чують чи пересуваються в інвалідному

візку. Тільки ми рідко зустрічаємося з ними, тому що вони часто обирають життя у чотирьох стінах. Як ви гадаєте, чому вони це роблять?» (Можливі відповіді: *у них немає друзів, вони соромляться, їм складно вибратися на двір, бо немає пристосованих для візків сходів, тротуарів, громадського транспорту.*)

2. Запропонуйте дітям переглянути відео «Подарунок».

<http://autta.org.ua/ua/materials/material/Podarok/>

Запитання для обговорення:

- Що робив хлопчик на початку цього відеоролика?
- Який у нього був настрій?
- Як ви думаєте, чому?
- Який подарунок зробила йому мама?
- Який настрій був у цуценяти?

- Чи обмежувала його фізична вада?
- Чого навчився хлопчик у свого нового друга?

Підсумуйте: «Люди із вадами здоров'я можуть бути активними і щасливими, якщо матимуть друзів».

Вправа «Аналізуємо ставлення»
(обговорити, що відчувають люди з особливими потребами, коли їх ображають, як це можна змінити)

1. Прочитайте оповідання Любові Сащенко (Завдання 1 у Роздавальних матеріалах для учнів)

Завдання 1

Прочитайте історію хлопчика і поміркуйте над запитаннями з наступної сторінки.

Я – людина

Є у мене друг Ігор. Вчимося ми в одному класі, живемо в одному будинку, завжди разом граємося у дворі.

З'явився якийсь у нашому дворі новенький хлопчик. Не зовсім такий, як ми – калічка. Завжди сидить самотньо в інвалідному візку і сумно дивиться на дітлахів, що гасаять двором. Буває, хлопці підсміюються над ним, навіть дразнило придумали. І, ніде правди діти, ми теж бували разом з усіма.

Якось у школі вчителька завела розмову про людей-інвалідів. Розказала, як ті страждають, коли над їхніми фізичними вадами хтось насміхається. Я густо почервонів, ніби мова йшла про мене. Ледве дочекавшись дзвоника, кинувся до Ігоря. Той ніби прикипів до парти, втупивши очі в одну точку.

– Хочеш, вгадаю про що ти думаєш? Про що і я... Мені хочеться кризь землю провалитися.

Ігор підняв на мене розчервоніле обличчя і промовив:

– Знаєш що, давай ми сьогодні зробимо для нього щось приємне.

– Точно!, – вигукнув я, і одразу якийсь полегшало.

Після уроків ми підстрибом помчали додому. Вдома я заходився шукати, з чим би вийти у двір. Повідкривав усі шафи та шухлядки, повивмав усі іграшки, але так і не придумав, що взяти.

У дверях з'явився Ігор з м'ячем у руках.

– Ого, – присвиснув він. – Тут що, буря пронеслася? Ходімо, запросимо хлопця у футбол пограти.

– Додумався... А бігати він як буде?

Ігор тільки почув потилицю...

Хлопчик сидів на звичному місці і читав книгу. Ми підійшли і спитали:

66

Запитання для обговорення:

- Як поставилися діти до нового хлопчика у дворі?
- Чому вони так робили?
- Що відчуває людина, коли її дразнять?

- Чому хлопці вирішили потоваришувати з Олегом?
- Як вони це зробили?
- Чому всі діти у дворі змінили своє ставлення до хлопчика?

Підсумуйте: «У спілкуванні з людьми, які мають вади здоров'я, слід бути доброзичливим і тактовним. Кожна людина заслуговує на повагу, а людина з вадами здоров'я варта ще більшої поваги, адже вона щодня долає додаткові труднощі. Попри те, такі люди дуже часто досягають визначних успіхів у різних сферах життя».

Презентація «Видатні постаті, які мали вади здоров'я» (усвідомлення, що люди з обмеженими можливостями можуть реалізовувати найсміливіші плани)

1. Продемонструйте відповідні слайди з презентації «Видатні постаті, які мали вади здоров'я».

Запитання для обговорення:

- Які ще видатні постаті з вадами здоров'я ви знаєте?
- Чи є у вас знайомі з особливими потребами, які вміють робити те, чого не вмієте ви? (Наприклад, старенька бабуся-інвалід пече найсмачніше печиво.)

Підсумуйте: «Люди з обмеженими можливостями можуть досягати видатних результатів у різних сферах життя».

Підсумкові завдання (закріпити отримані знання)

1. Зачитайте висновки:
 - Поруч з нами живуть люди з особливими потребами.
 - Люди з особливими потребами заслу-

говують на повагу і підтримку з боку довколишніх.

- Як і всі інші діти, вони хочуть спілкуватися і мати друзів.
 - Кожен з вас може зробити такій дитині щось приємне, наповнити її життя турботою і любов'ю.
2. Підсумкова вправа: «Серце друга».
- Закріпіть на дошці контур дитини в інвалідному візку (за зразком Додатку 5.1). Зверніть увагу на те, що таким дітям світ часто здається чорним, похмурим.
 - Роздайте дітям вирізані з кольорового паперу сердечка (Додаток 5.2) і скажіть: «У кожного з вас є паперове сердечко. Зараз ці сердечка порожні, але ви можете заповнити їх тим, що зро-

бить дитину в інвалідному візку щасливішою. Запишіть або намалюйте на своєму сердечку те, що ви можете зробити для неї (тепло привітатися, подарувати квітку, погратися, зателефонувати, запросити на свято, подивитися разом мультики тощо).

- Запропонуйте дітям по черзі вийти до дошки і зачитати те, що вони написали. Допоможіть прикріпити сердечка до дошки навколо малюнка.

Підсумуйте: «Погляньте, завдяки вашій турботі світ для цієї дитини став кольоровим, сповненим любові. Пам'ятайте, що іноді ви можете допомогти такій людині одним теплим словом або маленькою доброю справою».

- Завершіть урок оплесками.

Додаток 5.1

Додаток 5.2

